

בולי ביטוח לאומי

National Insurance Stamps

42

24.2.64

השירות הבולאי

תל אביב-יפו • ירושלים • חיפה

PHILATELIC SERVICES

JERUSALEM • ISRAEL

המוסד לביטוח לאומי – מבטחם של מאות אלפי אזרחי ישראל חוגג השנה מלאת עשר שנים לקיומו.

להקמת המוסד, בשנת 1953, בתוקף „חוק הביטוח הלאומי“, קדמה התפתחות הדרגתית בתקופה של למעלה מ-40 שנה. עוד בשנת 1912 שעה שכל הציבור היהודי בארץ לא מנה יותר מאלפים ספורים, הונח יסוד צנוע לביטוח הסוציאלי. היו אלה מאות אחדות של פועלי חקלאות שהתארגנו לשם הקמת קופת חולים. ערב הקמת המדינה, בשנת 1948, כללו המוסדות לעזרה הדדית שצמחו מתוך אותה קופת חולים קטנה רבבות רבות של חברים.

עם קום המדינה עלה הצורך בהרחבה מידית של השירותים הסוציאליים הניתנים לאזרחים. המדינה הצעירה, לקחה על עצמה קיבוץ נידחים משבעים גלויות, שיקום עם מוכה שטרם התאושש מהשואה האיומה בה ניספה שליש מבניו. היה זה אך טבעי כי לשם מתן סיוע הדדי בקנה מידה מקיף יוקם מוסד ממלכתי.

לשם כך, מינתה הממשלה בשנת 1949 וועדה בין-משרדית לבדיקת בעיות הביטוח הסוציאלי ולהגשת הצעות להנהגת ביטוח לאומי כולל. בסתיו 1950 הגישה. הוועדה את הצעותיה והמלצותיה בשם „תכנית לביטוח סוציאלי בישראל“. אולם נדרשו עוד שלוש שנים עד שהתכנית תיבדק ותאושר ע"י חוק הכנסת.

הבעיה העיקרית היתה השאלה אם תוכל המדינה הנאבקת על קיומה, ביטחונה, קליטת עליה ופיתוח, לשאת בעול תכנית מקיפה של ביטוח סוציאלי. כבר בהצעת הוועדה נלקחו עובדות אלו בחשבון והוצע לבצע ביטוח כולל של האוכלוסיה ב-3 שלבים ובאופן הדרגתי. הצעת חוק הביטוח הלאומי שהוגשה לכנסת כללה בשלב ראשון ביטוח זיקנה ומוות (שאירים) לכל האוכלוסיה, ביטוח נפגעי עבודה לעובדים שכירים בלבד, דמי לידה לעובדות שכירות ועצמאיות ושי לכל נולד.

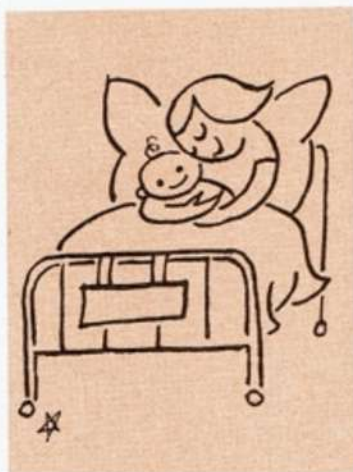
ב-18.11.53 אושר חוק הביטוח הלאומי בכנסת. בישיבה אשר נשאה אופי חגיגי הצביעו כל סיעות הבית פה אחד בעד קבלת חוק זה. לפי החוק החדש הוקם מוסד עצמאי לביטוח שנועד לעמוד ישירות תחת פיקוח שר העבודה ומועצה ציבורית. נקבע כי בראש הגוף תעמוד מינהלה שתורכב ממנהלו הכללי של המוסד, סגנו וראשי ענפי הביטוח. בתוקף החוק הוקמו בתי דין מיוחדים לביטוח הלאומי.

החוק שהופעל ב-1.4.1954 לא קפא על שמריו. הצעות לשינויו והרחבתו נדונו במועצת המוסד ובכנסת משך השנים. כך הורחבה מסגרתו באפריל 1957 עם הכללתם של המפרנסים העצמאים בביטוח נפגעי עבודה. ענף חשוב נוסף הופעל ב-1.9.1959 – ביטוח משפחות מרובות ילדים.

כיום פועלים במסגרת המוסד 4 ענפי ביטוח: ביטוח זיקנה ושאיירים, ביטוח נפגעי עבודה, ביטוח אמהות וביטוח משפחות מרובות ילדים.

ביטוח זיקנה ושאיירים – הזיקנה מהווה כיום את אחד הגורמים העיקריים לחוסר ביטחון כלכלי וחברתי. ביטוח זיקנה הוא על כן הענף החשוב ביותר במוסד. עפ"י החוק מקיף ביטוח זה את רוב האוכלוסיה מגיל 18 עד 67 שכירים, עובדים עצמאים ואזרחים שאינם עובדים.

ע"י הכללתו בביטוח זיקנה, זכאי המבוטח במלאתו אחר תנאי החוק, לקבל קיצבת זיקנה מדי חודש בחודשו. בסיסה של קיצבת הזיקנה הוא קבוע ושווה לגבי כל המקבלים. הגורמים היחידים המשנים את סכום הקיצבה הם המצב המשפחתי (מספר התלויים במבוטח) ומועד הפרישה מהעבודה. פרט לכך, מושפע גובה הקיצבה משינויים במדד יוקר המחיה. הגיל המוחלט לקבלת הקיצבה הוא 70 לגבר ו-65 לאישה.

מבוטחים הפורשים מעבודתם, זכאים לקיצבת זיקנה כבר בגיל 65 (גבר) ו-60 (אישה). תנאי נוסף וחשוב לקבלת הקיצבה היא החובה להיות מבוטח במוסד לביטוח לאומי לפחות 5 שנים. ביטוח שאירים (מוות) נועד להבטיח לאלמנתו וליתומיו של מבוטח שנפטר אפשרות של קיום בכבוד. לפיכך משלם המוסד לביטוח לאומי בענף זה גימלאות משני סוגים: קיצבת שאירים – לאלמנתו של המבוטח וליתומיו עד גיל 19, ודמי קבורה – לחברה קדישא, הפוטרם את המשפחה מתשלום ומטרדות בלתי נעימות.

ביטוח נפגעי עבודה – אחת המשימות שהחברה המודרנית נטלה על עצמה היא הבטחת העובדים נגד תאונות עבודה. המוסד לביטוח לאומי מעניק שירות סוציאלי זה ע"י ענף ביטוח נפגעי עבודה. התנאי הראשון לקבלת גימלה בענף זה היא היות התאונה – תאונת עבודה. גימלאות הענף הן: דמי פגיעה – תשלום עבור הזמן שהעובד נעדר מעבודתו, קיצבאות נכות, שיקום רפואי ומקצועי לאותם נפגעים שנשארו נכים. אם נפטר העובד כתוצאה מהתאונה מקבלים בני משפחתו קיצבת תלווים.

ביטוח אימהות – נועד לפצות אימהות עובדות על הפסדן החמרי בתקופת ההריון והלידה, ולאפשר לכל האימהות לידה בתנאים נאותים של היגיינה וטיפול רפואי.

במסגרת ענף זה שני סוגי גימלאות: (1) מענק לידה שניתן לכל אישה שילדה בבית חולים והוא כולל סכום מסוים המכסה את הוצאות האישפוז וסכום נוסף לרכישת ציוד ראשון לרך הנולד. (2) דמי לידה – גימלה רק לנשים עובדות המאפשרת להן חופשת לידה של 3 חודשים בתשלום.

ביטוח משפחות מרובות ילדים – נועד להקטין, במידת מה, את הפער שבין רמת החיים של המשפחות מעוטות הילדים לבין זו של המשפחות מרובות הילדים. לפי החוק משלם המוסד לביטוח לאומי קיצבה לכל משפחה שמספר ילדיה עד גיל 14 עולה על שלושה. הקיצבה גדלה בהתאם למספרם של הילדים.

במשך עשר שנות פעילותו הצליח המוסד לביטוח לאומי להתבסס בתודעת הציבור כאחד מעוגני הבטחון של הפרט בישראל. בעתיד מתכוון המוסד להרחיב שירותיו ולהגיע למערכת כוללת של ביטוח סוציאלי.

הבולים צוירו ע"י א. ויסהוף, בת ים

The stamps were designed by E. Weishoff, Bat Yam

A clever Frenchman once said that few men fear death as much as life. The fear of life is rooted primarily in economic insecurity. Ten years ago, the Israel government wrote into its law provisions safeguarding the individual against material want by establishing the National Insurance Institute. The law provides insurance for hundreds of thousands of Israelis from their first hour of life to their last.

The Israel National Insurance Institute developed from modest beginnings made some forty years ago by pioneer Jewish workers in the country. In 1912, when the entire Jewish population numbered only a few thousands, several hundred agricultural workers joined hands to form a health insurance service. During the years prior to the State's independence the Jewish working community cared for its own weak and needy by means of insurance benefits.

With the establishment of the State all social services had to be expanded. The young state took upon itself the ingathering of the immigrants from 70 different lands and the rehabilitation of a stricken nation suffering from the shock of the holocaust which had exterminated one third of its people.

In 1949 the government appointed a committee to study the problems of social insurance and to prepare a comprehensive report on the feasibility of establishing all-inclusive national insurance. A year later the recommendations of the committee were published as a "Programme for Social Insurance in Israel". During the next three years the programme was thoroughly examined and then approved by the Knesset (the Israel Parliament).

At that time the Israel government was struggling with severe problems on several fronts: security, absorption of immigrants, development of the national economy. Taking into account these burdens on the State, the committee had proposed that the programme should be introduced in several stages, gradually reaching the goal of all-inclusive insurance.

The Knesset unanimously passed the law on the 18th of November, 1953. It provided old-age pensions, burial expenses and family stipends in event of death of the wage-earner, employment-accident insurance for salaried workers, maternity grants for working women, and presented every newborn child with a gift. The same law established the National Insurance Institute under surveillance of the Ministry of Labour and a public Council, and also made provision for special courts of arbitration.

Recommendations to increase the law's scope were soon forthcoming both in the Knesset and in the Council of the Institute. In April 1957 it was expanded to include employment-accident insurance for self-employed independent workers. In September 1959 every family with more than three children under the age of 14 became entitled to a grant for each additional child. Expectant mothers now receive hospitalization and initial equipment for the new-born child, and working mothers are entitled to three months' paid maternity leave.

In the ten years since its establishment, the National Insurance Institute has become an anchor of security for every Israeli. The Institute plans to continue increasing its services until it has secured full social insurance for the entire population.